

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest. VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 3600 K.
Félévre 1800 K. Negyedévre 950 K.
Egyes szám ára ... 100 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 35. szám.

Vasárnap, szeptember 2.

A falu gyomra.

(—y.) «Fölveti a pénz a parasztot» mondják itt a fővárosban és irigyelik a falusiakat, akik állítólag úgy élnek, mint hal a vízben. Ami jó és drága, a fiatal libától kezdve a piros cseresznyéig, az mind az övék. Kis királyok módjára lakmározhatnak. Ezt tartják róluk. Pedig mondhatom, hogy a fővárosi munkások általában véve jobban táplálkoznak, mint azok, akik földet túrva termelik az aranyértékű élelmiszereket.

Földművelőnépünk táplálkozása, ahhoz képest, hogy milyen munkát végez, hiányos, egyoldalú és sok helyen silány. Kenyér, tészta, szalonna és krumpli adják a nép táplálkozásának főanyagát. Főzeléknek és gyümölcsnek is szerep jut a maga idején. De a hús itt ritka vendég.

Az állatok takarmányozása immár tudományos bűvárlatokon alapul. Grammra ki tudjuk számítani, hogy az egyes takarmányfélékkel mennyi zsír, keményítő és fehérje jut az állati szervezetbe. Az istállók étlapját tehát úgy állítjuk össze,

A kopenhágai parlamentekközötti értekezlet magyar résztvevői.

hogy az állati szervezet minden hő- és szerveképző anyagból megkapja azt a mennyiséget, amelyre szüksége van.

Fájdalom, a falusi nép étlapjának összeállításánál ez a gondosság rendszerint nem érvényesül. A föld népe sok keményítőt vesz magához, fehérjét keveset. Az egyikben pazarol, mert többet ad belőle testének, mint amennyit az felhasználhatna. A másiktól azt sem pótolja, amit a szervezet munkaközben felhasznál. Igaz, így is megél, a munkát is bírja, de hamar kiéli, elkoptatja a testét s emiatt sokszor fejlődésében is visszamarad.

Nem értem, hogy idáig nem vetettek ügyet arra, hogy a nép táplálkozását helyesebb irányba tereljék. Pedig sokkal jobban táplálkozhatna népünk ugyanazzal a költséggel, ha okosabban állítaná össze az ételeit.

Sok helyen vadásztam és mindig figyelemmel kísértem a hajtófiúcskák kosztolását. Nyár szakán mindig csak kenyérral és gyümölcssel volt bélelve a fiúk tarisznyája. Télen egy kis szalonnát ettek a kenyérhez, odahaza pedig krumplileves, tej vagy tésztavacsora várta őket. Gyakran vadászat után tanyát vertünk s én vettem kézbe a legénykéek élelmezését. Persze, ilyenkor vadhús is bőven akadt. Megkérdeztem tőlük, hogy «mit esztek, fiúk?» És majdnem valamennyien azt válaszolták, hogy «ómát kenyérral». Többre becsülték a nyári almát a fogolysülnél, mert azt szokták meg. Szavazásra bocsátottam azután a fiúk között azt a kérdést, hogy ha igen nagy urak lennének, hogyan állítanák össze az étlapjukat.

— Mit ennétek früstökre? — volt a kérdés.

— Mákos laskát! — zúgott a népitélet.

— Hát ebédre?

— Mákos laskát!

— Hát vacsorára?

— Mákos laskát!

Persze, hogy a kenyéren és laskán nőtt legénykéek olyanok is voltak azután, mint az agarak.

Még egy példát hozok fel a célszerűtlen táplálkozásról.

A román megszállás idején egy alföldi városban rekedtem. Házigazdám nagyvagyonú, de a maga kezével dolgozó gazda volt. Ez a gazdag család napról-napra nem ebédelt egyebet, mint paszulylevest, krumplilevest, podlutkát meg efféléit. Hús, az is füstölten, csak ünnepnapon került az asztalra. Hanem mikor aztán a gazda férjhez adta a leányát, akkor tartott olyan nagy lakodalmat, hogy abból a sokféle finom pecsenyéből, amit a vendégek ellakmároztak, az egész család egy éven át finoman élhetett volna.

Ez a hopp-ra és kopp-ra élés elég általános. Hétköznapokon megvonjuk a szánktól a jó falatot, de ha aztán ki kell vágni a rezet, a házi kutyá is tortát eszik.

Hogy aztán a célszerűtlen és rossz beosztású táplálkozás miatt mennyi gyermek akad meg a fejlődésében s mennyi szervezet roppan össze idő előtt: erről igen szomorú statisztikát lehetne írni. És mennyi munkaerő megy veszendőbe!

Mert a gyomor tápláléka fűti a testet épen úgy, mint a gőzgépet a katlanba rakott tüzelőanyag. Legyen bármilyen kitűnő szerkezetű a gép, nem tudja kiadni igazi hajtóerejét, ha fát és szalmát égetek a katlanjában.

Nemcsak a géppel kell okszerűen bánni, hanem a testtel is!

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Bethlen István gróf miniszterelnök a *Times* című tekintélyes angol világlap budapesti tudósítója előtt nyilatkozott Magyarország pénzügyi helyzetéről és a többi között ezt mondotta:

— Amíg Magyarországnak nem engedik meg, hogy elnyerje a Népszövetség pénzügyi bizottságának támogatását, addig az ország pénzügyi és gazdasági helyzete valószínűleg mindinkább rosszabbodni fog. Ennek ellenére a kormány szilárdan folytatja erőfeszítéseit abban az irányban, hogy az ország a maga erejének segélyével birkózzék meg a nehézségekkel. Egyik nagyjelentőségű intézkedése az volt, hogy eltörölte Magyarország legfontosabb terményének, a lisztnek kivitelét. A kormány arra a belátásra jutott, hogy ez az illeték megakasztja a termelés növekedését és kielezi a nehézségeket a szomszéd államokkal.

Kállay Tibor pénzügyminiszter a mezőgazdasági hitel ügyének a megvitatására a legközelebb szakértekezletet hív össze és ezen döntést hoznak arról, milyen nagy legyen a mezőgazdaság részére nyújtandó hitel és milyen formában intézzék el a kérdést. A búzaalap helyett újabban a terményzáloglevél lépett előtérbe.

A nemzetgyűlés befejezte az úgynevezett *valorizációs* törvényjavaslat részletes vitáját. *Prónay* György báró közlése az államtitkár a részletes tárgyalás során kijelentette, hogy a különböző részvénytársaságok, nagyüzemek és vállalatok működését, mivel a közérdeket semmibe sem veszik, a kormány megrendszabályozza és épen ezért gondoskodott törvényhozásilag arról, hogy az élelmiszer feldolgozó vállalatoknak raktárkészleteiket be kell jelenteni. A kormány az ilyen vállalatok monopolisztikus hatalma ellen küzd és nem a kisüzemeket kívánja megrendszabályozni.

Számadást főképen azért vezetünk, hogy ellenőrizzük önmagunkat, s így ne dobjuk ki a pénzt haszontalanul.

Miután az idő ezüstnél, aranynál és gyémántnál is föbbe becsülendő, vezessünk időszámítást, azaz naplót is, hogy megfoglaljuk az idővel való gazdálkodást.

Minden írástudó embernek naplót kellene vezetni!

Széchenyi.

Negyvenöt rokonipar lendül fel az építkezéssel.

Az építkezési adóügyi kedvezményről szóló törvényjavaslat tárgyalása során *Temesváry* Imre előadó rámutatott, hogy az építkezés megindításával a kormány nemzetmentő munkát végez. *Kállay* Tibor pénzügyminiszter hangsúlyozta, hogy a népjóléti miniszter programjának a megvalósításához, nevezetesen a lakáskérdés rendezéséhez, elengedhetetlen a magántőke bekapcsolása az építkezésekbe. *Vass* József népjóléti miniszter a javaslat tárgyalása során mondott beszédjében kijelentette, hogy az építkezéssel szemben minden pártnak megértést kell tanúsítani, mert ezzel körülbelül negyvenöt rokonipar lendülhet föl. 1922-ben nagy lendülettel folyt az állami kislakásépítő tevékenység és körülbelül hatszáz kislakást építettek föl négy-öt milliárd befektetéssel. Szükséges azonban, hogy a magántőkét is építésre kötelezzék és ezért kellett az építkezők részére bizonyos kedvezményeket biztosítani.

*

A kormány a legutóbbi minisztertanácson elhatározta, hogy a közalkalmazottak fizetését szeptember 1-től kezdve, husz százalékkal emeli fel. A szeptemberi illetmények a július havi illetmények 240 százalékanak felelnek meg. A kormány elhatározta még, hogy szeptember 1-től kezdve a hivatalos küldetések rapidíját és a különmunka után felszámítható óradíját ötszörösére emeli föl.

MEZŐGAZDASÁG

A szüretelés gyakorlati kivitele.

Ha a prészában és pincében minden előkészület megtettünk s a kitűzött szüret ideje elérkezett, akkor hozzá foghatunk a termés leszedéséhez, behordásához és feldolgozásához, azaz más szóval: a szüreteléshez.

Ha a terület több szőlőfajttával van beültetve s ha ezek különböző táblákban vagy vágókban vannak, ott készítsen a gazda előre szüretelő-tervet. A szüretet természetesen azon a táblán kezdje, melynek termése legkönnyebben rothad, s emellett elég érett. Az egészséges, ellenálló, vagy későn érő fajtákat, valamint azokat, amelyeket túlértelmei akarunk, hagyjuk legutoljára.

Nagy harmat, vagy közvetlen eső után ne szüreteljünk, hagyjuk a fürtöket megsikkadni, mert részben a szőlőszemeket felduzzasztó víz, részben a szemekbe tapadó víz higítja a cukortartalmat s így a bor gyengébb minőségű lesz.

A szedés megkezdésekor állítsuk be a munkásokat úgy, hogy a leszedett szőlő behordása és feldolgozása fennakadás nélkül folyhasson s hogy a leszedett szőlő még aznap feldolgozható legyen s a munka ne nyuljon az éjjeli órákba.

Minden gazda szerelje fel magát elegendő szedősajttal s a szőlőszedéshez csak kizárólag erre a célra készült és használt edényeket használjon.

A szedőedények legyenek könnyűek, elég szélesek, ne túlnagyok és túlmagasak, legyenek fogantyúval ellátva, hogy könnyen vihessük ide-oda s ezen kívül legyenek felszerelve egy, vagy két oldaledénnyel, hogy szükség szerint a rothadt vagy az éretlen fürtöket, sőt a túlértelt, megaszott szemeket és fürtöket, esetleg más színű szőlőfajtákat külön gyűjtessük össze.

A szedőedényeket és puttanyokat igen tanácsos kívül-belől olajfestékkel bemázolni, mert így tisztántartásuk könnyebb s a szőlő leve sem ivódik be a fába.

Behordásra puttanyokat használjunk, mert ezekben amellet, hogy kezelésük nem oly nehézkes, mint a csöbröké, egy ember aránylag többet képes elvinni s kiürítésük is sokkal könnyebb. Hogy a fürtök legérettebb szemekinek lepergését, földrehullását kikerüljük, a fürtök leszedését szüretelő- vagy metszőollókkal végezzük.

Szedés közben ne engedjük meg a csipkedést vagy a szőlővést, mert a munka lassan és szórakozottan megy, úgy hogy gyakran a legértékesebb fürtöket feledik a tőkén, s a legérettebb szemeket hullatják a földre. A szedés munkáját túlságosan siettetni nem szabad, mert ez esetben a szedők fürtöket hagyhatnak a tőkén, a földre hullott, érett bogyókat nem szedik össze s a válogatás munkáját sem végzik megfelelő gonddal.

Hazánkban a szüretelés keresztülvitelének egyik legnagyobb hibája volt, hogy a szüretelés idejét a hegyközségek tekintet nélkül a szőlők különböző fokú érése, azoknak a szőlő fajták szerinti változó érési idejére, egy hegyközség részére egyidőben állapították meg, s hogy mindenféle szőlőfajtát, lett légyen az korán vagy későn érő, érett vagy éretlen, rothadt, penészes vagy ép, válogatás nélkül együtt egyszerre szüretelték.

Már pedig, ha a szőlő vegyes ültetésű, a korábban és később érő fajták a vágóban keverve vannak, vagy a szőlő egyenlőtlenül érett, ha a szőlő egyrésze rothadt, akkor a szüretelést nem szabad egyre-másra végezni, hanem meg kell a termést válogatni, az éretlen és rothadt fürtöket az érett és ép fürtöktől elkülönítve kell összegyűjteni és feldolgozni, mert másképp az első esetben savanyú bort kapnánk, a rothadt, penészes fürtöktől pedig egész borunk töésre hajlandó lenne. Ez esetben a hibás fürtöket és szemeket tehát külön kell feldolgozni s ezek borát külön szűrni és külön kezelni. Válogatva kell szüretelnünk természetesen akkor is, ha aszúborot akarunk készíteni, valamint akkor is, ha a túlértelt fürtöket és szemeket külön akarjuk feldolgozni.

A válogatás egyik módja, ha nem szedjük le az egész termést egyszerre, hanem először leszedjük a rothadt, a tőkén tovább nem hagyható fürtöket, míg az egészséges, de még nem teljesen érett fürtöket — ha az időjárás megengedi — addig hagyjuk a tőkén, míg azok teljesen megértek. Ez az eljárás több kiadással jár ugyan, de a költség a bor jobb minőségében s így magasabb árban megtérülhet.

Egy másik módja a válogatásnak, hogy a termést már magában a vágóban, a szedéskor osztályozzuk s a szedők külön szedik s külön edényekbe gyűjtik a rothadt, penészes fürtöket, külön az ép, egészségeseket és külön az éretleneket; továbbá külön edényekbe szedjük a fehér, külön a kék szőlőfajtákat és ott, ahol a túlértelt és aszú szemek külön feldolgozása helyénvaló, külön szedjük ezeket is. Ez a szüretelés kétségtelenül sokkal lassúbb és költségesebb, de a megválogatás a lehető legtökéletesebb. A szedéshez oldal-edényekkel ellátott kettős szedőedények szükségesek, vagy ilyenek hiányában két-két szedő együtt dolgozik, úgy hogy az egyik edényében az egyik féle szőlő, a másikéban a másik féle szőlő gyűjtessék össze.

A harmadik módja a válogatásnak: az egyik irányban lejtésre készítet, hosszúkas, négyszögletes vagy háromszögű, négy-öt centiméter peremű válogató-asztalon eszközölt válogatás, amely céljának sehogysem felel meg s így annak részletesebb ismertetésétől el is tekinthetünk.

A vörösborkok készítésénél még nagyobb gond fordítandó a termés megválogatására, mint a fehérboroknál, mert a rothadt szemek festanyagát már a penész tönkre tette. Az ilyen szőlőből nemcsak szépszínű vörösborkot nem készíthető, de azonkívül a bor töésre hajlamos lesz s a fejtések után meg is török s ennek folytán minden alkalommal veszít színéből. Ha tehát a kékszőlő nagyon rothadt, akkor le kell mondanunk a vörösbork készítéséről s abból csak sillert, vagy fehérbort készíthetünk. A vörösbork készítésénél ugyancsak nem használhatjuk fel a túlértelt, de az éretlen fürtöket sem.

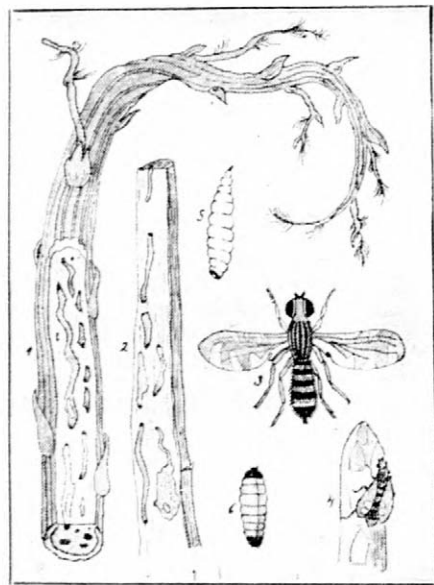
A spárgalégy.

Irtá: S. K. dr.

Kártételi tünetek. A spárgalégytől származó kártételt többnyire arról lehet fölismerni, hogy a megtámadott spárgasarjak kifejlődésük folyamán elnyomóroznak, csúcsukon meggömbölnék (lásd a képen az 1. ábrát) és hogy a kifejlődött sarj idejekorán megsárgul. Némelykor a megtámadott

sarjak szintén egyenesen állanak, ekkor azonban gyakran beteges kékes színárnyalatuk van. Ha a megtámadott szárat hosszukban májusban keltévágjuk, akkor azt láthatni, hogy a belsejükben rágási menetek vannak, amelyek felülről lefelé húzódnak, különböző mélységében a szárnak (1. és 2. ábra). Ha ezeket későbbi időszakban — július hónapban — kihuzogatjuk, akkor az alsóbb szártagok többé-kevésbé elvannak rohadva. A rágási menetek belsejében többnyire meg lehet találni a fehéres álcákat (nyúveket), míg az alsóbb szárrészekben vörös-barna bábok rejtőznek.

A kártétel oka. A spárgasarjaknak ismertetett szabályellenes alakulatai a spárgalégnyűveitől erednek. Ez a légyfaj (*Platyparaea poeciloptera* = *Ortalis fulminans*) az úgynevezett «fűrőlegyek» csoportjába tartozik, amelyek tarka szárnyaikkal és hosszant kinyúlt, izelt tojócsovúkkal vannak jellemezve; e tojócsovéval rakja a nőstény légy a petéket a spárganövényre. A spárgalégnyű körülbelül akkora, mint a közönséges szobai légy, 6–8 mm. hosszú, sötétbarna színű, a szárnyakon széles barna zerguzgos övvel, a potrohán pedig 4 világos harántvonal látható (3. ábra).

A spárgalégnyű.

A legyek körülbelül abban az időben jelennek meg amikor a spárgasarjak a földből kiemelkednek, tehát április végén vagy május hónapban; a megtermékenyített nőstény csakhamar a spárgafejek pikkelyei mögé rakja le petéit — mintje hatvanat —, amelyekből a nyúvek nemsokára kikelnek (4. ábra). Eltekintve attól, hogy a lenyesett

spárgasípok csúcsán állati rágásoknak csíkos vonalú nyomai tunnek fel és emiatt piaci értékük csökkent az ezidőben okozott kártétel a növényeken általában nem számottevő. Másképen van, ha később olyan növények támadtatnak meg, amelyek az előrehaladott évszak miatt nem nyestetnek többé, avagy pedig, amelyek a fiatal telepítésnél fogva még egyáltalában nem nyestetnek. Ekkor a nyúvek belefurakodnak a szárukba, azután a szárok belsejében a gyökerek irányában lefelé fúrják magukat (2. ábra), miáltal az illető sarj, mivelhogy többnyire több nyű telepedik egy szárbá, nemsokára kezdi a fentebb említett tüneteket mutatni. Ezek a nyúvek hengeralakúak, tíz mm. hosszúak, fényesek és simák, sárgásfehérek, rágószerveik jól láthatóan feketék. Az utolsó, csaknem derékszögesen letompított potrohgyűrűn sötétbarna lemez van két kampósan meggörbült függelékkel (5. ábra). A föld alatt levő szárvégben történik a bebábozás és itt telnek át az állatok, gyakran sűrű csoportokban összeverődve, mint tonnabábok; ezek barnasárgák, mind a két végén feketék, háti oldalukon domborúbbak, mint a hasi oldalon (6. ábra). A kifejlődött legyek tavaszkor jelennek meg.

Védekezés. 1. A spárgalégnyűnek egyik évről a másikra való átvitele a spárgaszárak maradványai révén történik. Ezért ezeknek idejében való elpusztításával — legcélszerűbben eltűzeléssel — meg lehet semmisíteni a spárgatelepeken ezt a veszedelmes ellenségét. Figyelembe veendő egy-szersmind, hogy a bábozódás a földfelszín alatt történik. *Nem elegendő tehát a spárgaszárak lekaszalása, hanem az átvágott szárok rágási meneteit mutató likacsokról felismerhető megtámadott szárok a föld alatt nyesendők le.* Ezt

őszkor — nem nagyon későn — kell végezni, nehogy a késedelem folytán a rothadt szárrészekből kihulljanak.

2. Ajánlatos továbbá tavaszkor és nyáron is lehetőleg védekezni a legyek, illetőleg a nyúvek ellen, a jelentkező elnyomorodott sarjakat mélyen alul vágni és eltűzelni.

3. Magukat a legyeket idejekorán össze lehet fogdosni azáltal, hogy abban az időben, amikor a legyek rajzanak és petéznek, alacsony fehér, felül legömbölyített *pálcikákat dugdosunk a spárgatelep talajába*, úgy hogy 1–2 cm-nyire álljanak ki a talajból; *a kiálló csúcsokat folyékony enyvel bekenjük*, amitől a legyek — a vélt spárgasípokra repülvén — odaragadnak.

4. Megemlítendő, hogy *a spárgasarjak maradványait nem szabad istálló alomnak használni és azután a trágyadombra hányni*, különben az életben maradó kártevő legyek a trágyával ismét a spárgatelepre kerülhetnek.

5. A kibujt spárgasarjak csúcsait harmatos reggeleken *faszénporral vagy naftalinnal ajánlatos behinteni*, amelyek így a peterakástól megmenthetők.

6. Végül tudni kell, hogy ez a küzdelem csak akkor lesz igazán eredményes, *ha a védekezési eljárások között módjait általánosan hajítják végre*, vagyis: ha minden egyes spárgatelep tulajdonosa közösen cselekszik.

Szükség van-e a költséges patkolásra? A patkó ára jelentősen megrágtítja ma a patkolatást. Sokan ezért kezdik a patkolatást elhagyni. Kemény, köves úton ez megbeszolja magát, mert a pata talpa járás közben annyira elkopik és elvékonyodik, hogy a ló megsántul. Puha, laza talajon azonban ettől félni nincs ok. Itt tehát a takarékoság megengedhető. Nem szabad azonban a patkolatással együtt a pataigazítást is elhanyagolni. A patkolatás alkalmával a kovács tudvalevőleg nemcsak új vasat ver a patára, hanem azt, ha ferdén nőtt volna, meg is igazítja. Ezen igazítása, helytel-közzel való faragásra még nagyobb szükség van a patkó nélküli patánál, mert hiszen ez — védtelen léven — gyorsabban kopik és a rendellenes irányban való eltolódás, repedés, csorbulás veszélye itt sokkal nagyobb.

A holttetemek öröklékenységről. A ló lábszárán, csüdjén, csánkján előforduló csontpókok, helyesebben holttetemek tudvalevőleg úgy keletkeznek, hogy az egymással érintkező csontok a nagy súly (esés, húzás) hatása alatt egymást zúzzák vagy pedig a láb bicsaklása alkalmával az ízületek mellett levő szalagok túlfeszülnek. A zúzódás a csontokat fedő érzékeny hártályt is érinti; az oldalszalagok túlfeszülése pedig a csonthártya szaggatására vezet. A zúzódás és szaggatás a csonthártya illető helyén gyuladást indít meg. Eleinte meleg, roppant fájdalmas daganat támad, de 2–3 hét múlva eltűnik a melegség, csökken a fájdalom, de a duzzanat teljesen nem tűnik el; csontkemény daganat (holttetem, csontpók, csánkpók, gyűrűtetem) alakjában megmarad. Fontos kérdés a tenyésztő szempontjából most már az, hogy átörökíti-e a csödör vagy a kanca csikójára csánkpókját, gyűrűtetemét stb.? A közhiedelem szerint igen, mert nagyon sok csánkpókos lónak csikaja is élte folyamán holttetemet kap a csánkjárta. De nem mindegyiké. Helyes felfogás az, mely a csánkpókot nem tekinti öröklékenynek, de elismeri a csont keményebb vagy lazább voltának, a dongás lábállásnak, a csánk keskeny vagy túlmeredek voltának öröklékenységét. Ha tehát egy lónak ilyen hibái vannak, ő maga is csánkpókos lesz — aránylag gyengébb munka mellett is és minthogy ezen tökéletlenséget átörökíti ivadékaire, természetesen, hogy — aránylag gyengébb munka mellett is — megjelenik náluk a csánkpók. Ha azonban egy lónál szívós szervezettel párosult szilárd csontozatot, széles, kifogástalan szögletes csánkot találunk, akkor — ha e lónak van is csánkpókja — őt nyugodtan besorozhatjuk tenyészállataink közé, mert itt e hiba szülőoka túllerhelés, túleröltetés volt. Ha e túleröltetés az ivadéknál elmarad, elmarad a csánkpók kifejlődése is. Ha pedig egy állatot erejét meghaladó munkára kényszerítünk, az megkapja a csánkpókot akkor is, ha őseinél e hiba sohasem fordult elő. Hasonló megfontolással kell elbírálni egyéb csontdudorok öröklékenységét is. Erős lábú, oszlopszerű állású, szilárd csontozatú, acélos inú ló ivadéknál rendes munka mellett nem fog fellépni semmiféle holttetem, tehát öröklékenységétől tartani — felesleges aggodalom.

A jó vetőmag kellékkel. Ha idegenből vetőmagot vásárolunk, okvetlenül garantáltassuk a faj- és fajtaazonosságot, azaz azt, hogy a kívánt növénynek és féleségnek magva jut birtokunkba. Könnyű megkülönböztetni a rozstól az árpatól, zabot a búzától s itt neveléses is volna garanciáról beszélni, de már a repce- és káposztafélék, a Hanna és illmici árpa, valamint a fűfélék közt alig lehet vagy egyáltalán nem sikerült olyan jeleket felfedezni, miből azonososságát kétségkívül meg lehetne állapítani. Ha pedig már csak a kikelt növény jelzi a tévedést, akkor nagy lesz a veszteségünk. A vetőmag «tisztá» legyen, azaz idegen növények, főleg gyomok magvai közt ne legyenek, mert így mesterségesen gyomosítjuk földünket. Vásárolt vetőmag közt a gyommagon kívül homokot, port, levéltörédeket se fogadjunk el, mert ezt a mag értékében fizeljük. Különösen az apró magvak szoktak gyommosak lenni. Szelelőroston és triórón minden vetőmag átmenjen! Vásárolt magnál fontos a csírázóképeség garantálása is. Az egy-évesnél idősebb mag csírázóképesége már gyanús. Az időelött learatott, a nedves helyen érzött, a dohos, penészes mag csírázóképesége jelentékenyen csökkent. A repedezett csávázott mag csírázóképeségének csökkenésével is kell számolni. Fontos továbbá a vetőmagnál a mag nagysága, illetőleg súlya. Minél nagyobb, teltebb, súlyosabb a mag, annál nagyobb benne a csíra és annál több a csírának tápanyaga. Lehetőleg minden növényt nemesített magból termeljünk.

TANÁCSADÓ

Kérdés. A spárgát (nyúlárnyék) mire használják? (B. V. S. Ujkécske.) — **Felelet.** A spárga igen finom, kedvelt eledel és jó árat adnak érte városokban, ha korán hozzák piacra. Először főzik, utána vajban morzsával megsütik és tejjel leöntik. Csak a fiatal spárga, annak is csupán a feje élvezhető, körülbelül a szár közepéig.

Kérdés. Van egy 15 éves fiam, aki a háztól ellop mindent, sem szép szó, sem dorgálás, sem verés nem használ. A lopott dolgokat eladja s mindaddig, míg futja a pénze, nem jön haza. Javító intézetbe szeretném beadni, hová forduljak? (Egy előfizető.) **Felelet.** Forduljon felvilágosítást végeztetve az aszdi vagy ceglédi javítóintézet igazgatóságához. Amennyiben a felvétel és az ott-tartás költsége anyagi erejét meghaladná, lopás miatt jelentse fel a fiatalokorúak bíróságánál.

Kérdés. Italmérsi engedély elnyerése iránt három hónappal ezelőtt beadtam kérvényemet, de még ezeitig semmi értesítést nem kaptam. Hová forduljak? (Bizományos.) — **Felelet.** Mindenekelőtt megállapítandó, hogy kérvénye jelenleg mely hatóság előtt és milyen stádiumban van. Ennek híjjával tanácsot nyújtanunk nem tudunk.

Kérdés. A kívándorlókat és visszavándorlókat védő iroda hol van? (V. M. Kondoros.) — **Felelet.** Budapest, VIII., Köztemető-út 4.

A kiadóhivatal üzenetei. (K. P. mintagazda.) A jelenlegi előfizetési ár mellett előfizetése az év végéig érvényes, ezenfelül 121 koronát a jövő évi előfizetése javára irtunk. Negyedévre 950 K lapunk előfizetési díja.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

A «Legszébb Kalász» pályázata.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara élénk érdeklődéssel kísért «Legszébb Kalász» pályázatának bemutató kiállítását szeptember hó 23–26-ig tartják meg Debrecenben, a vármegyeháza termeiben. A Tiszántúli gazdái közül közel száz gazda jelentkezett a versenyre. Részt fognak venni a versenyen kívül az összes hazai növénynevelő üzemek is és bemutatják az általuk nemesített különféle kalászos terményeket. A kiállítás tartama alatt, szeptember 23-án délelőtt és délután, az ország leghiresebb növénynevelői előadást tartanak a nemesítésről s a nemesített magvak termesztésének fontosságáról.

A múlt évinél egy millió métermázzsal több tengeri, négy és fél millióval több burgonya és egy és háromnegyed millióval több cukorrépatermés várható.

A földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentése megállapítja, hogy ezidén a tengerivelékek állása az elmúlt két hét csapadékelosztása szerint jobb vagy rosszabb. A tengerivel bevett terület 1,733 782 kat. hold volt, mely területen kat. holdankint 7-70 métermáza, vagyis összesen mintegy 13,506.000 métermáza tengeritermés várható. A múlt évben 1,719.409 hold bevett területen összesen 12,376.744 métermáza 'engeri termelt. A burgonya a szárazság következtében sokat szenvedett, a legutóbbi esők után azonban sok helyütt ismét felfrissült. Bevetett területe 448,204 kat. hold, melyen kat. holdankint 39-74 métermáza, vagyis összesen mintegy 17,812.000 métermáza burgonyatermés várható. A múlt évben 446.473 hold területen összesen 13,197.067 métermáza burgonya termelt. A cukorrépaévelékek fejlődése a szárazság következtében szintén megakadt. Az idén összesen mintegy 8,843.000 métermáza cukorrépatermés várható, a múlt évi 7,111.460 mázzsal szemben.

Mindenki fizesse be október 31-ig földadóját.

A földadótörvény értelmében az az adózó, aki valamegyik költségvetési év október 31-ig egész évi földadóját előre befizeti, öt százalékos engedményben részesül. Ez a kedvezmény az olyan földbirtoknál, amelynek összes kataszteri tiszta jövedelme 200 koronát meg nem halad, húsz százalékra, ha 50 koronát meg nem halad, harminc százalékra emelkedik. Az utóbbi kedvezmény a birtokosokat akkor is megilleti, ha évi földadójuknak legalább felét egyszerre október 31-ig, a hátralékot pedig március 31-ig egy összegben befizetik. A törvény világos rendelkezése értelmében tehát a földadót kedvezményesen általában csakis július-október hónapokban, kivételesen pedig az évi földadó felét november—március hónapokban lehet fizetni. A földadónak kedvezményes fizetése azonban nem történhetik meg addig, míg az adózónak a múlt évről egyéb adótartozásai vannak. A gazdák folyó évi október 31-ig a megállapított 30.000 koronás árban fizethetik le a kedvezményes földadót. Ezt az alkalmat mindenki igyekezzék kihasználni, mert az adóbefizetés idejét nem fozták meghosszabbítani s annak letelte után már nem a 30.000 koronás, hanem jóval magasabb búzaáralapon lehet csak az adót befizetni s ezenkívül adópótlékok is járulnak még hozzá.

Módot a bortermés ériékesítésére.

A földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági kamarákhoz rendeletet intézett, melyben felhívja a figyelmet arra, hogy a borérikésítés terén fennálló közismert, súlyos helyzetet való tekintettel a szép terméseredményeket ígérő szüret elhelyezése már most gondoskodás tárgyát kell, hogy képezze. Az államháztartás súlyos helyzete nem engedi meg, hogy az állam a háborús években szokásos kölcsönhordó és hordóbehozatali akciókkal enyhítse a hordóhiányt. Ezzel a körülménnyel számolva, a termelőknél maguknak kell érdekeik megvédésére alkalmas módozatokat keresniük. Közismert tény, hogy az ország elegendő hordókészlettel rendelkezik, csak hogy ezek a hordók nem a termelők, hanem a borkereskedők és a hordókereskedők, részben pedig a káddárok birtokában vannak. Célravezető lenne tehát, ha a termelők eladatlan boraikat kezelésre hordóternyérés szempontjából az állami közpincékbe szállítanák, továbbá, ha a silányabb minőségű boraikkal borpárlatot készítenének, a mustot pedig a lehetőséghez a cukorgyárakból szüret idején használatban nem lévő vakuumkészülékeken szőlőmézé stb. dolgoztatnák fel; mezőgazdasági szeszfordék bevonásával a silányabb borokat lepároltatnák és végül a cukorgyárak bekapcsolásával, ipari feldolgozás céljaira a mustot besűrítetnék.

Leszállították a tej árát.

Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság és a főváros tanácsa erélyesen föllépett a tejjel uszorászkodó kereskedőkkel szemben. A közbelépésnek meg is lett az eredménye, amennyiben a tejvállalatok a tej árát 750 koronára szállították le. A hatóságok azonban ezt az árat is sokalják és a különböző tejvállalatoknál könyvszakértőkkel üzemvizsgálatot tartanak.

Uj gazdasági főtanácsos.

A kormányzó, a földművelésügyi miniszter előterjesztésére, *Holtischer Károlynak*, a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület alelnökének a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a *magyar királyi gazdasági főtanácsosi* címet adományozta.

Európa annyi búzát termelt, mint a háború előtt.

A gabonatermelő országok csekély kivétellel jó, részben pedig kitűnő terméseredményekről számolnak be. Az *Északamerikai Egyesült Államok* búzatermését 856 millió bushelre (1 bushel = 36.35 liter) becsülik. Ehhez hozzászámítva a 80 milliót kitevő átmeneti készleteket, az Unió belső fogyasztására eső mennyiség levonása után *210 millió bushel kiviteli fölösleg* mutatkozik. *Kanada* búzatermése kitűnőnek ígérkezik, hivatalos jelentések szerint 500 millió bushel körül lesz. Európa legfontosabb gabonatermelő országainak a búzatermése a Római Mezőgazdasági Intézet becslése szerint 65.7 millió quartert (1 quarter körülbelül 56 kg) tesz ki a tavalyi 54.9 millióval szemben; *tehát Európa termelése elérte a háború előtti színvonalat*. Oroszország termése tekintetében csak hozzávetőleges becslések adatai állanak rendelkezésre; az azonban bizonyos, hogy az oroszországi búzatermelés az utolsó évben haladást mutat. Az idei termést 40 millió tonnára becsülik a békebeli 64 millió tonnás termésekkel szemben. A kiviteli országok búzafőlöslegét 109 millió, a behozatali országok behozatali szükségletét pedig 70—75 millió quarterre becsülik, így *a behozatali szükséglet bőven fedezettnek látszik*. A világpiac áralakulása a nagy terméseredmények hatására *süllyedő irányzatot mutat*. Amerikában a határidős búza jegyzése már a háborúelőtti szinten áll.

A komló lesz idén a legértékesebb termésünk.

A cseh komlópiacon állandóan emelkednek az árak. A cseh-szlovák hivatalos jelentés szerint a nyári szárazság, a levéltetű és penészbajok miatt a komlóskertekben igen gyenge lesz a termés. Ennek következtében igen nagy a kereslet a tavalyi termésben és az a múlt héten 2950—3050 cseh koronán kelt el ötven kg-ként. Még 1921-es termésért is szívesen fizetnek 2400—2500 cseh koronát. De árú már alig van a raktárakban; az idei termés a betegségek következtében nehezen tobozódik és apró tobozú lesz. Ezzel ellentétben a hazai komlóskertek általában jól fejlődtek és sem növényi, sem állati kár nem lépett fel. A kivirítás bőséges, a mostani esők hatására a tobozodás is sikeres lesz. A korai komlót már leszédték, a termés szépszerű, sok lupulintartalommal; igen alkalmasak, hogy hazai sörgyárak a nyári sörök készítésénél kipróbálják. Komlótermelők címével választélag ellenében szívesen szolgál a földművelésügyi minisztérium komlótermelési szakközege. (Országgház-tér 11.)

Nemesített vetőmagot szállítottunk Ausztriába.

A kormány a tervbevett gabonakiviteltől függetlenül megengedte bizonyos mennyiségű nemesített vetőmag kivitelét. Eddig mintegy *hatszáz vagon Székács-féle nemesített vetőmagot vittek ki Ausztriába*. Ezt a mennyiséget azok az uradalmak szállították, amelyekkel olyan szerződéses viszony van, hogy az uradalmak a vetőmagtermésből előálló fölöslegeiket a kivitel céljaira átengedik. A vetőmagkivitelt rövidesen be kell fejezni, mert néhány nap múlva megkezdik az őszi vetéseket.

Borászati és kertészeti kiállítás lesz Balatonfüreden.

A *Balaton Szövetség* hetedik borászati, kertészeti és ipari kiállítását szeptember 15—23. napján tartja Balatonfüreden, a gyógyépület termében. A balatonvidéki termelők és iparosok nagyban készülnek, hogy bemutassák tudásukat és terméskincsüket. A magyar bor még közel sem érte el árban azt a magasságot, mely jóságánál fogva megilleti. Csak a kivittel lehet enyhíteni azt a bajt, amely a bortermelőre nehezedik. A szövetség üllői földi vásárookra számít, kiknek jövetele érdekében a kellő lépéseket megtette.

Ha nem áll jól, vagy nem nő a bajusza, használja a világ-híri *Amor* bajuszpedrőt.

Öt új hitelszövetkezet alakul a mezőgazdasági hitel kiszolgálására.

A mezőgazdasági hitel ügye jelentős lépéssel jutott előbbre. A kormány ugyanis elhatározta, hogy az ország különböző részein *öt új hitelszövetkezetet létesít* az Országos Mezőgazdasági Kamara kezdeményezésére. Ezeket a szövetkezeteket a birtokosok a maguk erejével alapítják és az állam támogatja őket. Az új szövetkezeteket az Országos Központi Hitelszövetkezet fogja irányítani. A búza- vagy terményzáloglevélről szóló törvényjavaslat, mely legközelebb a nemzetgyűlés elé kerül, lehetővé fogja tenni, hogy a földbirtokosok törlesztéses kölcsönt vehessenek igénybe ezektől az új pénzügyeztetektől. Az új szövetkezetek a magyar birtokosoknak a mezőgazdaság üzemi anyagszükségleteiről fognak gondoskodni és *hitelnyújtásukkal támogatják a mezőgazdasági kamarák gazdaságfejlesztési törekvéseit*.

A paradicsom kivitelét, a szilva benntartását javasolja a közvélelmezési tanács.

Az Országos Közvélelmezési Tanács behozatali és kiviteli szakbizottsága az elmúlt héten ülést tartott, melyen a *paradicsom, a magvaváló szilva és a burgonya kivitelének kérdésével* foglalkozott. A paradicsomra nézve kimondta a bizottság, hogy *nem látja célszerűnek a kivitel felfüggesztését*, mert a tavasz folyamán a főbtermelés érdekében a termelőknak kilátásba helyezték a szabad kivitel és ennek az álláspontnak megváltoztatása a termelők körében bizonytalanságot keltene. A magvaváló szilva kivitelének további intézkedésig való felfüggesztését javasolja a bizottság, mert ez az egyetlen gyümölcs, amely a drága cukor hozzáadása nélkül a fogyasztók gyümölcsszükségletét a téli időkre biztosíthatja. Végül foglalkozott a szakbizottság a burgonya kivitelének kérdésével, azonban az erre vonatkozó döntést a *jövő hétre* halasztotta.

Miniszeri biztos fogja megvizsgálni az újszegedi földbérletek ügyét.

Az elmúlt héten Ujszeged küldöttsége kereste fel *Schandl Károly* dr. földművelésügyi államtitkárt és azt kérte, hogy az Ujszegeden 1922 végén lejárt és 1923 október 1-én felszabaduló városi földek bérleteinek ügyét a földművelésügyi kormány miniszeri biztossal vizsgálta meg. A városi földek bérbeadásánál ugyanis — mint már megírtuk — olyan bérletösszegek alakultak ki, amelyeket a régi bérlők nem tudnak megfizetni, de hogy a megélhetésüket biztosító földjeiktől ne kelljen megválniuk, kénytelenek voltak az árverésen felvert bérösszeget elfogadni. A földművelésügyi államtitkár megígérte, hogy az *ügy megvizsgálására miniszeri biztos száll ki*.

Uj sóarak.

A pénzügyminiszter az étkezésre használt közönséges konyhasó alapárát augusztus 19-től kezdődően 36.000 a lábsó alapárát 12.000, a marhasóét 25.200 koronában állapította meg. Vidéken ehhez még 2000 korona szállítási költség kell számítani. Száz kilogrammon felüli konyhasó-, marhasó- vagy iparsókészleteket vidéken az illetékes pénzügyőri szakasznál kell nyolc napon belül bejelenteni és a készletek után métermázsánként közönséges marhasónál 18.000, lábsónál 6000, marhasónál 12.000 korona alapárkülömböt kell a kincstárnak megfizetni.

Szentesen a földigénylők ügyét újra tárgyalják.

Az *Országos Földbirtokrendező Biróság* elrendelte a szentesi földigénylők ügyének új tárgyalását, hogy kielégítőbben rendezzék az igénybevett földek sorsát. A biróság kiterjesztette az eljárást a letartóztatott *Gyulavári* (Kohn) Géza szentesi városi tisztviselő százhat holdnyi földjére is és kutatja, hol van még Gyulavárinak földje, mert adatok vannak arról, hogy ingatlanait *mások nevére* bekebelezte a telekkönyvbe.

Szegeden ősszel mezőgazdasági kiállítást rendeznek.

A szegedi Széchenyi-Szövetség *Juhász Árpád* gazdasági főtanácsos elnöklésével tartott legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy ősszel nagyszabású mezőgazdasági kiállítást rendez Szegeden. A kiállításon résztvesznek az összes vidéki társaságok.

A Baross Szövetség árumintavására Pécsen.

Balról: Fischer Ferenc baranyai főispán (1) és Rausch Aladár, a Baross Szövetség elnöke (2) a kiállítás megnyitására. Jobbról: A Hangya Ipar r.-t. kiállítása.

Felémelték a vegyikísérleti és magvizsgáló állomások vizsgálati díjait.

A földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági termények, ermékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló törvény alapján működő vegyikísérleti (vegyvizsgáló) állomások és intézetek szakszerű vizsgálateinak díjait az 1920-ban megállapított alapdíjtelek százszorosára, a magvizsgáló állomások vizsgálateinak díjait pedig az 1918-ban megállapított díjak kétszázszorosára emelte fel. A mintavételrel kapcsolatban felmerülő költség címén mintánként az eddigi 600 korona helyett 2000 korona eljárás költség számítható fel.

A pécsi árumintavásárral kapcsolatban szeptember 2-án tenyészállatvásár lesz.

Az elmúlt hét vasárnapján nyitották meg Pécsen az árumintavásárt, amelyet a Bross-Szövetség helybeli fiókjá rendezett. A vásár minden tekintetben kitűnően sikerült. Már a vásár első napján nagyszámú külföldi érdeklődő jelent meg és számos üzletkötés történt. Az árumintavásárral kapcsolatban szeptember 2-án tartja meg a Baranyavármegyei Gazdasági Egyesület tenyészállatvásárát, amely iránt már most is olyan nagy az érdeklődés, hogy a rendezőség a felhajtandó állatállomány részére alig tud helyet biztosítani. A kiállítás keretében borvásárt is rendeztek, amelyen a kiállított borok mind elkeltek. Hollandiai kereskedők nagyobb mennyiségű bort kerestek a vásár vezetőségénél. A kiállítás még néhány napig nyitva lesz és a rendezőség a célból, hogy az érdeklődők minél kevesebb nehézséggel közelíthessék meg a vásárt, gondoskodott arról, hogy a vidékiek félárú vasútjegykedvezményben részesülhessenek.

Rendkívüli sikerűnek ígérkezik a győri falufejlesztő kiállítás.

Az ötvenedik jubiláris falufejlesztési, gazdasági és ipari kiállítás Győrben augusztus 29-től szeptember 5-ig tart. A rendezőség a kiállítás idejére nagyszabású ünnepségeket és látványosságokat szervezett. A kiállítás tartama alatt tartják a tanítókat, a lelkészeket, a jegyzőket országos gyűléseiket. A Győrmegyei Gazdasági Egyesület állatdíjazást, állatbemutatót és iókviteli vásárt rendez. Lesz országos többtermelési kongresszus, virágnap, kertész- és tűzoltóünnepély, kocsi-korzó, kocsi- és lóverseny és számos egyéb érdekesség. A budapesti mezőgazdasági és gépípar is részt vesz számos korszerű ujtással a kiállításon, megjelenik továbbá a kézi és a házi ipar számos művelője. Ingyenes mozi lesz minden délután este tíz óráig és ingyen osztják a katalógust is, melyből a látogatók hazatérve, emlékübe idézhetik a látottakat. A kiállításra széles körben felhívjuk olvasóink figyelmét.

Főlemelték a sertéskivitel illetékét.

A pénzügyminiszter a sertéskivitelre eddig megállapított kiviteli illetékek módosításával a 120 kg-nál könnyebb hazai sertés után 5000 K, 120 kg-on felül 15,000 K, külföldi tengerivel hízlalt, külön engedéllyel kivitt sertés után darabonként 5000 K kiviteli illetéket állapított meg.

A kormányzó Karcagon. Az elmúlt vasárnapon négy vitéz: Nagy László tanítót, Csontos László, Kocsis Mihály és K. Szabó Imre gazdálkodót iktatták be 100—100 holdas vitézi telkekre Karcagon. A városnak ez a vasárnap kettős ünnepe volt, mert Horthy Miklós kormányzó is leutazott és részt vett a négy vitéz ünnepén. A karcagiak nagy lelkesedéssel fogadták a kormányzót, aki az ünnepség végeztével késő este ült ismét vonatra.

Meghalt az utolsó Madách-leány. Losoncon meghalt Fabricziné Madách Jolán, az Ember tragédiája halhatatlan költőjének utolsó gyermeke. Fabricziné temetésén részt vett Losonc egész magyarsága. A temetést a felvidéki Madách-emlékbizottság rendezte.

A magyar kölcsönről tárgyalt Anglia a kisántanttal. Az egyik angol lap jelenti, hogy Anglia és a kisántant között élénk tárgyalások folynak, amelyeknek célja, hogy elhárítsák a magyar kölcsönrel szemben jennálló nehézségeket. Kétségtelen, — írja a lap — hogy a kisántant a magyar kölcsön ellenzésével Magyarországot olyan szerencsétlenségbe taszítja, amelynek következtében Magyarország közvetlen szomszédai is szenvedni fognak. Ez a kérdés igen erősen érdekli az angol pénzügyi köröket s a kisántant képviselőinek kijelentették, ha a Magyarországnak adandó kölcsön ügyében nem tanúsítanak jóakaratot, ők sem fordulhatnak bizalommal Angliához függő kölcsönért.

Oláh adósróf. Az új oláh adótörvény szerint, mely most lépett érvénybe, minden cégtábla után 500 lei adót kell fizetni. Ez azonban csak az oláh nyelvű cégtáblákra vonatkozik, míg az idegen, tehát magyar, német stb. nyelvű cégtáblákat 8000 leig van jogában a hatóságoknak megadóztatni. Ezt a furdangos adótörvényt az oláh hatóságok elsősorban a magyar szövegű cégtáblák tulajdonosai ellen fogják felhasználni.

Emlékművet kapnak a parlamentben Tisza István és Návay Lajos. A nemzetgyűlés Scitovszky Béla házelnök javaslatára gróf Tisza István és Návay Lajos képviselőházi elnök, valamint a világháborúban hősi halált halt törvényhozási tagok és tisztviselők emlékére két nagyméretű bronz domborművet készített, amelyeket az országház díszcsarnokában helyeznek el. Az emlékműveket, melyeket Keviczky Hugó szobrászművész mintáz, országos ünnepség keretében leplezik majd le.

Radics megegyezett Gyorgye herceggel Horvátország függetlenítése ügyében. Radics István, a horvát földművespárt vezére, akit a belgrádi kormány el akart fogatni, Londonba érkezett. Radicsnak az a törekvése, hogy a délszláv államból kiszakítsa Horvátországot és önálló köztársaságot alakítson. A horvát földművespárt vezére elmegy a Népszövetség genfi ülésére is, ahol kéri fogja a Népszövetség hozzájárulását Horvátország önállóságához. Valószínűleg Svájcban ellenkormányt fog alakítani s a szervezkedések költségeit Dániában igyekszik előteremteni. Radics Londonban tárgyalt Karagorzevel Gyorgye herceggel, akit tudvalevően Sándor szerb király a tróntól megfosztatott, hogy maga ülhesen helyébe. Radics — hír szerint — teljes megegyezést hozott létre Gyorgye herceggel. A megegyezés szerint a jugoszláv birodalom kettészakadna. Gyorgye ugyanis trónrajutása érdekében lemondana Horvátországról, Szlavóniáról és Dalmáciáról, amelyek külön államá alakulnának. A szerb királyságot a régi Szerbia és Montenegró alkotná. Ennek a megoldásnak állítólag híve a jugoszláv katonaság is, amely mindig kivette a maga részét a politika irányításából.

Harding elnök hűséges kutyája. Néhai Harding elnöknek volt egy kedves kutyája, amely Lady Boy névre hallgat. Ez a kutya három esztendő óta hűséges kísérője volt Hardingnak és csak akkor távozott mellőle, amikor az elnök hivatalában volt elfoglalva. Amikor meghalt, a kutya, amely állati ösztönével megérezte a szomorú eseményt, a ravatalnál akart lefeküdni, de természetesen eltávolították a katafalka mellől. A temetésre sem akarták elengedni, de megszökött a szobából és váratlanul megjelent a sírnál. Csendesesen viselkedett, a temetés után mégis haza akarták vinni. A kutya erre fájdalmasan vonítani kezdett és kénytelenek voltak otthagyni. A temetés óta eltelt már néhány nap és a kutya még most is ott van meghalt gazdájának a sírján. Semmivel sem tudják rábírní, hogy elhagyja.

A csehek a magyar íróktól is remegnek. Kármán Józsefnek, a losonci születésű írónak, szülőházát a magyar nemzet kegyelele már évtizedekkel ezelőtt emléktáblával jelölte meg. A cseheknek, úgylátszik, kellemetlen volt a magyar kultúrfőny e beszédes biznysága s ezért elrendelték, hogy az emléktáblát befedjék s ezáltal a felvidékiek mielőbb elfeledjék azokat az emlékeket, amelyek a régi Magyarországhoz fűzték. A cseheknek ez a jogtalan és minden kulturérzést megtagadó rendelkezése a lakosság körében általános visszataszást szült.

A török nemzetgyűlés elfogadta a lausannei békeszerződést. A török nemzetgyűlés a lausannei szerződést 215 szavazattal elfogadta. A szavazásban 235 képviselő vett részt, tehát a szerződés elfogadása mellett a képviselők óriási többsége nyilatkozott. Adnam bey konstantinápolyi török kormányzó azonnal közölte a nemzetgyűlés határozatát a szövetséges hatalmak főmegbízottaival, akik a maguk részéről továbbították azt a szövetséges csapatok parancsnokaihoz. A szövetségesek elrendelték Konstantinápoly kiürítését és ezt tudomására hozták a török kormánynak is. A törökök csak a szövetséges csapatok elfoglalása után vonulnak be Konstantinápolyba.

Rettenetes orkán vonult végig a Rivierán. Az elmúlt hét egyik napján az olasz Riviera keleti részén körülbelül háromnegyed óra hosszat tartó, borzalmas orkán vonult végig. A forgószél óriási víztőlcsért kavart föl a viharzó tengeren. A roppant erejű víztőlcsér a parthoz sodródott. A fergeteg s a víztömeg rázuhant Cornigliano és Pegli gyártelepeire és a termőföldekre. A víztőlcsér lesodorta a gyárak és a házak tetőzetét, sok ember megsebesült. Az itéletidő nagyon megrémítette a furdóző közönséget, amely futva menekült a hirtelen vihar elől védett helyre. Az orkán a tengerparti fürdőtelepek kabinjait is elsodorta, a bennük lévő fürdőruhákat a szélvész fölkapta és szerteragadta. Órajárásnyira a tengerparttól a ciprusok tetején sok színes, széles karimájú szalmakalapot és nő fürdőfejkötőt látni, a távirópnóznakon fürdőruhákat lenget a vihar utáni enyhe szellő.

Lezuhant a Gellérthegyről. A Gellérthegyről a Rudasfürdő felőli oldalon az elmúlt héten Weiner Jolán szabóné lezuhant. Mintegy tíz méternyi magasságban a főtől ruhái egy faágon megakadtak és a leány lógva maradt. Leszedték és a Rókus-kórházba szállították, mert életveszélyes belső sérüléseket szenvedett.

Horthy Miklós-falva épül Hajduböszörmény határában. A debreceni városi tanácsban az a terv merült fel, hogy Hajduböszörmény határában falut építenek a földnélküliek számára és a falut Horthy Miklós-falvának nevezik el.

A vakok világkongresszusa. A vakok az elmúlt héten világkongresszust tartottak Nürnbergben. Tizenkét ország 120 kiküldöttje között 11 magyar vak is jelenvolt. A tárgyalások esperanto nyelven folytak, amelyet a vakok legelőbb intézetében és egyesületeiben tanítanak. A különböző országbeli vakok helyzetéről sok érdekes adatot ismertettek. Az északi államokban minden vak állandó rokkantsági járulékot kap. Oroszországban maguk választják ügyeik hatósági intézőit. Németországban a gyáripár erősen foglalkoztatja a vakokat is. A 16 napos kirándulást, amely időből a kongresszus 10 napján a vakok nürnbergi intézete látta vendégül a résztvevőket, a Belhoro, a magyar királyságban lakó vak esperantisták csoportja rendezte.

Megalakultak az uzsorabíróóságok. A fővárosi uzsorabíróóság augusztus 27-én kezdette meg működését a büntető-törvényszéken. Egyelőre öt tanács fog működni. A két repülő-bíróóság tovább folytatja működését. Mint eddig, a detektívek ezután is előállíthatják az ádrágításon ért elárúsítókat és rögtön letárgyalják az ügyet.

Kirobaschi zeneszóval úszta át a La Manche-csatornát Mint ismeretes, most egymásután két úszóbajnoknak sikerült átúszni a La Manche-csatornát. Az első az amerikai Sullivan volt, a második az olasz Kirobaschi. Kirobaschi rekordidő alatt úszta meg a harminc kilométert. Vállalkozásának körülményei is oly érdekesek voltak, hogy erről az úszásról még ma is beszélnek sportkörökben. Augusztus 13-án, este 8 óra 8 perckor ugrott a tengerbe. A kísérő hajóra hat kitiűnő úszó szállt föl és főlváltva ugráltak a vízbe, hogy a hajnok sohase maradjon magára. Indulás után a hajó zenekara jazz bandot játszott, hogy az úszó jó hangulatban maradjon. Utját két reflektorral világították meg. Tíz óra körül az úszóbajnok fölkiáltott a hajóra és vazelint kért, hogy bekenje a kezét és az arcát. Tizenegykör egy csésze kávélt ivott meg ugyancsak a vízben. Éjjel egy óra felé egy hajó szelte át az úszóbajnok útvonalát és az erős hullámok messzire elsodorták Kirobaschit. Az úszó erre olyan izgatott lett, hogy két úszót kellett kiküldeni a megnyugtatóására s a zenekar a hajón kettőzött erővel játszott, hogy fölvidítsák a csatorna hőst. Sem szél, sem pedig vízáramlat nem zavarta a kitarító úszót. Reggeli fél hat tájban beállt a dagály, ami rendkívül megkönnyítette az olasz előrejutását, akinek rövid időre egy csapat delfin is társul szegődött. Az angol parton óriási tömeg gyűlt össze és percekig ünnepelte az olasz bajnokot, aki minden erejét összeszedve, hatalmas csapásokkal győzte le az utolsó száz métereket. Déli 12 óra 33 perckor ért partot. Tetézte az ünneplést, hogy ő nem ájult el, mint Sullivan, hanem minden megerőltetés nélkül, bár kissé fámlolygva, gyalogolt ki a szárazföldre. A két úszó példáján fölkelkedve, mások is megkísérelték a csatorna átszelését. Közöttük egy Tóth Károly nevű, magyar származású pincér is, de sikertelenül.

A statáriális bíróság halálra ítelt három gyujtogatót. Bölcske tolnamegyei községben az utóbbi időben gyujtogatók garázdálkodtak, akiket a csendőrség kézrekerített ifj. Szili Mihály, Pócs János, ifj. Kósa József, Keresztes László és id. Kósa József személyében. A gyujtogatók a statáriális bíróság elé kerültek, amely Keresztes Lászlón és id. Kósa Józsefen kívül valamennyiüket kötél általi halálra ítélte. Itélet hirdetés után a bíróság kegyelmi tanácsa alakult át.

Ismét súlyos vasúti szerencsétlenség történt Oláhországban. A Kolozsvárról Bukarestbe induló személyvonat Campi-Tursi állomásán a napokban kisiklott. Négy vagon a mélységbe zuhant, nyolcan meghaltak, 12 utas súlyosan megsebesült. Oláhországban napirenden vannak a vasúti szerencsétlenségek. Nem kevesebb mint két milliárd lei kár érte már eddig az oláh kincstárt a vasúti tisztviselők hanyagsága és tudatlansága miatt.

Leverték a csehek a verecke emléktáblát. A verecke szoros egyik sziklájában emléktábla jelezte, hogy ott jöttek be több mint ezer esztendővel ezelőtt a magyarok. A cseheknek ez a tábla is szemet szúrt és néhány gyermek — a felvidéki magyar lapok szerint állítólag 1400 cseh koronáért — kőtelen leereszkedett a nehezen megközelíthető mélység felett lévő emléktáblához és összezúrták.

Rosszul lett a sinek között és eüfőtte a villamos. A Lajos-utca 173. sz. ház előtt a mult csütörtökön Kreiner Rezső pincér a járda szélén ment, amikor vele szemközt jött egy villamos. A sinek közvetlenül a járda mellett húzódnak el és amikor a kocsi elérte Kreinert, az elszedült és a sinekre esett. A villamos teljesen összeroncolt a testét. A szerencsétlen ember a helyszínen meghalt.

Ünnepség az aggteleki barlangban. Augusztus hó 20-án az aggteleki cseppkőbarlangban nagy ünnepséget rendeztek *Petőfi* Sándor, *Andrassy* Gyula grófi és *Parkh* Albert születésének századik évfordulója alkalmából. Az ünnepélyen, amelyhez hasonlólt alig rendeztek, rendkívül nagy közönség vett részt. A cseppkőbarlangot százezer gyertyatényű fény-szóróval világították be, tündérmesebe illő színteret adva az ünnepségnek. A hatalmas barlangot teljesen megtöltötte a résztvevők sokasága. A Hiszekegy elénkésésével kezdődött az ünnep, majd ismert nevű művésznők *Petőfi*-dalokat énekeltek. Az ünnep delutánján leplezték le a *Petőfi*-emléktáblát, amelyet a barlang szájánál helyeztek el.

Pör a talált kincsek miatt. Érdekes perben hozott ítéletet a debreceni ítélőtábla. *Pazonyi* Elek mezőpeterdi földbirtokos 1913-ban kastélyának tatarozása közben egy *cserepedényt talált teli aranytalléokkal*. A földbirtokos bejelentette a leletet a kincstárnak. A talált kincs egy részére azonban *igényt tartottak a munkások is*, amit a földbirtokos nem akart méltányolni. Az ítélőtábla most foglalkozott az ügygel s úgy döntött, hogy a *kincsek egyharmadát Pozsonyi köteles kiadni a munkásoknak*. Az összes ermek értéke ma meghaladja a 100 millió koronát.

Zátonyos lett a Duna a szárazság következtében. A nagy szárazság következtében erősen megapadt a Duna vizallasa is, úgy, hogy a hajóforgalmat mélyebbjáratú hajókkal csak igen nagy ügyvel-bajjal tudják lebonyolítani. Így a belgrád—bécsi expresszhajó, a „*Jupiter*”, Tolna közelében zátonyra futott. Hasonló sorsra kerültek az uszályok is, sőt a segítségül küldött vontatóhajó is megfeneklett a sekély vízben. Így expresszhajó két napig vesztegelt a Duna közepén egy nagyobberejű vontatóhajóra várva, amely talán majd mélyebb vízbe tudja húzni.

Gyújtogató gazdasszony. A *makói* tanyákon az elmúlt héten számos tüzeset fordult elő. Különböző gyanúkok alapján őrizetbe vette a csendőrség *Csertus* Sándor gazdáikodó házvezetőnőjét, *Lajos* Annát, akivel *Csertus* vadházasságban élt. *Csertus* tanyája szomszédos *Joó* Sándor tanyájával, amely szintén kigyuladt. Az őrizetbevett asszony csakugyan beismerte, hogy ő gyújtogatóra. Vallomása után szembesíteni akarták *Csertussal* Amikor azonban a gazda az asszonyt a csendőrök között meglátta, rosszul lett, elájult és anélkül, hogy egy pillanatra is magához tért volna, *kiszenvedett*. A gazdasszony a statáriális bíróság elé került.

Ötezeröttszáz korona lett a cukor kilója. Miután a pénzügyminiszter hozzájárult a cukor árának jelentős emeléséhez, a kiskereskedésekben az elmúlt héten 500 koronával drágábban árusították a cukrot kilogrammonként. Eszerint a kristálycukor kilója 5400, a kockacukoré pedig 5500 korona.

Fölborult a tűzoltókocsi. Debrecenben a minap tűz támadt. A tűzoltóság azonnal a helyszínrerobogott két kocsival. Egyszerre a gyors iramban vágatott tűzoltókocsi elé *egy kis csikó ugrott*, mire a tűzoltókocsi elvesztve lélekjelenlétét, a járdának irányította a robogó kocsit, amely fölborult. A rajtaülők mindnyájan kirepültek az útra és véresen kerültek el. *Tíz tűzoltó sebesült meg, többé-kevésbé súlyosan*. Valóságos kórház lett a tűzoltólaktanya.

Titokzatos kriptarablás Csörötneken. A csörötneki temetőben van a *Dömötör*-család kriptája és *Dömötör* Antal, a sírbolt egyedül lakója, harminc évvel ezelőtt halt meg. A kriptá egyik oldalfalának felső kövei a minap beomlottak. Az így támadt résen szokatlan látvány tárult az arrajárók elé. Az ércokporsó ugyanis *fejfelé felé, majdnem függőleges helyzetben állt*. A falubeliek csapatostól tudultak ki a szokatlan látvány megcsodálására. Nyomban a legkülönbözőbb vélemények alakultak ki a különös jelenséggel kapcsolatban. Általános felfogás szerint a sírbolt állítólagos kincseiről közismert regék érlelték meg egypár elvetemült emberben a gonosz elhatározást, hogy a sírboltba behatoljanak és a koporsót feltörjék. A tettesek elmozdították a többmázsás ajtót, az ércokporsót függőleges helyzetbe állították és feltörték, a keresztet, valamint a gyűrűket elrabolták a porladozó hulláról. A sírrablók gyorsan végeztek munkájukkal, úgyannyira, hogy a koporsót is függőleges helyzetben hagyták. Ezzel szemben a közönség körében az a vélemény alakult ki, hogy a koporsót is el akarták vinni, de túlnehéznek találván, otthagyták. A sírrablás ürvében a vizsgálat megindult.

Aki abból élt, hogy harangozónak hitette el magát. A rendőrségre már több jelentés érkezett, hogy a II. és III. kerületben egy ember felkeresi azokat a családokat, amelyeknél haláleset történt és elmondja azt, hogy a *Kapucinusok* templomában ő harangoz, úgy temetéseket, mint gyászmiséket alkalmával. Mindenütt borralókat kért és a harangozónál nagy buzgóságot ígért. A rendőri nyomozás megindult és megállapította, hogy a családokat *Stein* Nándor szobatesősege kövei el. Előállították a főkapitányságra, ahol a családokat beismerte és elmondta, hogy már hónapok óta él abból a pénzből, amelyet gyászoló családoktól kap. A rendőrség őrizetbe vette.

Minden termésé elégett. *Mosonban* az elmúlt héten lokomotívól kipattant szikrától tűz támadt *Knausz* Antal gazdáikodó pajtájában, mely rendkívül gyorsan elterjedt s felemészítette a birtokos egész gabona-, szalma- és szénakészletét a pajtával együtt, A cséplőgép is elégett. A tűzoltók a lángtengerben csak az oltási munkára szorítkozhattak, lelet menteni semmit sem lehetett. A kár igen nagy.

Még a szobrokat is lopkodják. Rendkívül elszaporodott a szerényebb és vakmerőbb tolvajok száma, de a sűrűn előforduló lopási esetek közül kiválik az alábbi. A Keleti pályaudvaron szolgálatot teljesítő detektívnek feltűnt egy fiatalember, aki egy szobrot akart elhelyezni a pályaudvar raktárában. Igazoltatta a fiatal embert, aki *Szabó* Lajos géplakatosnak nevezte magát. Bevallotta, hogy a szobrot a szegedi temető egyik kriptájából lopta el s a fővárosban akarta értékesíteni. A géplakatos előzetes letartóztatásba helyezték.

Megőrült, mert becsapták a vásáron. *Német* János *makói* földműves már hosszabb idő óta búskomor volt. A beteg ember elment a legutóbbi vásárra búzát venni. A búzát egy *Kádár* György nevű embertől vette meg, akinek 228,000 K előleget le is fizetett. Az eladó azonban nem jelentkezett a búzával, mire kiderült, hogy *Német* egy szélhámós áldozata lett, mert *Kádár* György nevű lakos nincs is az egész városban. A búskomor embert a veszteség még jobban elkésértette, annyira, hogy kitért rajta a téboly. *Dühöngeni* kezdett és a *makói* közkörház elme-gyógyító osztályára kellett szállítani.

TRÉFÁK

Vizsgán.

Tanár: Nos, jelölt úr, elkészült?
Jelölt: Igen. *A legrosszabbra.*

A pálinka.

Plébános: Ejnye, *István* gazda, nem a multkor mondtam, hogy a pálinka a legnagyobb ellensége az embernek és most megint itt látom dülöngözni?!

István gazda: Biz igaz, főtisztelendő úr, de azt is tetszett mondani, hogy szeressük ellenségeinket. És én nagyon szeretem...

Tud-e angolul?

Egy kereskedő kérdéseket intéz a jelentkező segédhez:

- Jó kiszolgáló?
 - Igen.
 - Tud angolul?
 - Igen.
 - Tódtáni, hazudni is tud?
 - De még hogy.
 - Helyes, akkor alkalmazom.
- A segéd rendesen végzi a dolgát, de egy napon hogy, hogy nem, egy angol úr állít be az üzletbe és kiderül, hogy egy szót sem tud vele váltani. A kereskedő ráförmed:
- Hiszen maga azt mondta, hogy tud angolul!
 - Igen, de azt is mondtam, hogy pompásan hazudok!

Rendtelenség.

— *Mari*, nem látta azt a fésűt, amit a hajamban szoktam hordani.
— Itt van az asztalon. Csak most meg a hajam nem találom sehősem!

Leánykérés a Lipótvárosban.

— Nézze, *Grün* úr, én odaadom a leányomat 30 millióval, de előbb érdeklődni szeretnék a maga multja felől.
— *Hagyjuk ezt*. Inkább megelégszem 20 millióval.

OLVASÓINKHOZ!

A „Vasárnap“ nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célokért, a magyarság jobb jövőjeért, boldogulásáért küzd. Épen ezért igen gazdag tartalommal jelenik meg s a szórakoztató, mulattató cikkeken kívül igen értékes — a többtermelés titkait fejtegető — gazdasági cikkeket közöl.

Aki tehát szívén viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparos-társadalom, valamint a saját érdekét, aki a vasárnapját nemcsak kellemsé, hanem tanulósággá és hasznossá akarja tenni, az előfizet a „Vasárnap“-ra.

A „Vasárnap“ a legolcsóbb hetilap.

„A Vasárnap“ legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	950 K
félévre	1800 K
egész évre	3600 K

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése 1923. augusztus 31-én lejárt, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Mutatványszámot ingyen küld a

„Vasárnap“ kiadóhivatala
Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. szám.

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Patai Ferenc, Igalról.)

2. Betűrejtvény.

e e t D 00000
00000 1.750 / dekagramm
00000

(Beküldte: Szabó Elek, Vitkáról.)

3. Talány.

Az első szótagom pókok mestersége; másodiktól elszalad a nyúl. Októberben rámtaposnak.

Mi vagyok?

(Beküldte: Juhász Miklós, Kocsérről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 38-ik számunkban közöljük.

A 32-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: Alkalom szüli a tolvajt.
2. Betűrejtvény: Három csillag az ég alján, kettő fényes, egy meg halvány.
3. Betűrejtvény: Körte, Ázsia, János, tehén, veréb.

Megfejtették: Banga Béla, Tüzes István, Szijjártó Szabó Benjamin, Süzics Lászlóné, Boros Béla, Marton Szilárd, Kaszás Ilonka, Takács Juliska, Fülel Hangya személyzete, Kovács István, Szalay Károly, Botka Vince és Lajos, Berente Erzsé, ifj. Bodnár János, Hornyák János, Suba János, Hegedűs Mihály, Kecskés Sándor, Rigler Lajos, Máthé László, Makai Zoltán, Szilágyi Lajos.

Jutalomkönyvet nyertek: Szalay Károly (Budapest), Rigler Lajos (Mád), Hangya személyzet (Füle), Makai Zoltán (Szeged), Kovács István (Csákszentgyörgy).

A 33-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak augusztus hó 26-án.)

Gabonavásár. Búza tiszavidéki 76 kg.-os, 80—81.000, dunántúli és pestmegyei 79—80.000, tiszavidéki 79 kg.-os 81—82.000, dunántúli és pestmegyei 80.500—81.000, rozs 51—51.500, árpa 54—57.000, zab 64—66.000, tengeri 71.500—72.500, repce 135—142.500, korpá 41—42.000 K métermázsánként.

Vágóállatvásár. Ökör, legjobbján 4100—4600, kivételesen 4800—5400, közép 3100—3900, silányabb 2000—2900. Bika, jobbminőségű 4000—4500, kivételesen 4600—5500, gyöngébb minőségű 3000—4000. Tehén 3300—4100, kivételesen 4200—4700, gyengébb 2200—3000, kicsontozni való marha 2000—2300, növendékmarha 2400—3000 K kilogrammonként élőszűlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 6300—7500, közép 7200—7900, nehéz sertés 8000—8000 K kilogrammonként élőszűlyban.

Vetőmagvak. Biborheremag 140.000—150.000, őszi borsó 80.000—90.000, szőszösbükköny 300.000—320.000, mák 300.000—320.000 K métermázsánként.

Takarmány. Rétszéna elsőrendű 19.450—26.000, másodrendű 13.750—19.350, harmadrendű csomagolásra 8000—13.650, nádtakarmány, száraz 5500—9000, muharszéna 24.000—30.000, lucernaszéna 30.000—36.000, kölesszéna 23.000, alomszalma 9000—12.000, zsúpszalma 13.000—14.000 K métermázsánként. — **Műtakarmánypiac:** 8-as takarmányliszt 480, malátacsíra 400, konkoly 500 K. Olajpogácsafélék nincsenek forgalomban.

Lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 1.500.000—3.000.000, igás kocsiló, könnyű 825.000—1.850.000, öszvér 1.000.000 koronáig.

Szűrőmarhavásár. Belföldi szópós: borjú elsőrendű 5100—5600, kivételesen 6200, másodrendű 4800—5000, harmadrendű 4000—4100 K-ig kilogrammonként élőszűlyban.

Juhvásár. Hízlatlú üru 3350, feljavított juh 2550 K-ig kilogrammonként élőszűlyban.

Nyersbőr. Marhabőr budapesti vágóhídon 8800, tarka tehénbőr 9000, sómentesen, szarv és csont nélkül 14.000, vidéken 10.500—11.500, borjúbőr vágóhídon 11.500—12.500, fejesbőr, rövid lábball 15.000—15.500, sómentesen, száraz, fejletlen bőr 23.000—29.000 K kilogrammonként. Lóbőr, budapesti, mészároslóbőr, 220 cm.-en felül 125.000—135.000 K. Juhbőr magyargyapjas 5900—6400, gorombagyapjas 7000—7400 K kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje aug. 24-től 750, tejszín habnak 5000, tejjel 1600—2000 (nagyban 1600), teavaj elsőrendű 15.000 (nagyban 13.000), másodrendű 12.000, harmadrendű 10.000, tehéntúró 1400 (nagyban 1200), juhtúró elsőrendű 5500—6600, másodrendű 4500, juhsajt 5200, ementáli 10.500, grói 9000, trappista 8000—9000 (nagyban 6500—7600) korona kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Élő csirke, rántani való, párja 10.000, kacsakilogramma 12.000, liba kilogramma 12.000, tyúk párja 16.000—22.000, tojás darabja 350 korona.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 600—700, petrezselyem 600—700, kalarábé levéllel 180, vöröshagyma 340—360, fokhagyma 380—550, fejeskáposzta 360—400, kelkáposzta 500—600, burgonya fehér 190, sárga és rózsá 230—240, paradicsom 800—900 K kilogrammonként, zöld paprika, apró hegyes 10—40, tölteni való 50—80 K darabonként, tök 200—300, uborka salátának 380—600, savanyítani való 550—700 K kilogrammonként, zöldségtengeri 1 cső 110—160, zöldbab 700, vajbab 850—1100, virág kel (karfiol) 1200—1500, tormá édes 1000—2000 K kilogrammonként. Alma közönséges válogatott 900—1500, körte közönséges válogatott 800—1600, szilva magbavaló, kék 1200, őszibarack magbavaló 2400—6000, csemegeszőlő 2000—2300, kevert fajú szőlő 1600, sárgadinnye, faj 900—1800, görögdinnye, faj 500—600, dióbél 7000—9500, mogyoróbél 22.000, mandula héjazott 18.000—22.000 K kilogrammonként.

Bor. A borárak lassan emelkednek. Ausztria részére 130%-tól felfelé keresnek borokat, amelyek az olasz-osztrák vámszerződés értelmében Magyarországból is felvámért lesznek elvámlva. Az utolsó időben 10%-os borokért 400—450 K-ig, 11%-osakért 500—550 K-ig fizettek. Öborokat, körülbelül 13%-osakat 1000 K-tól felfelé lehet kapni. A szüreti kiállítások változatlanul jók.

Értékpapírok és legmagasabb árai. A deviza-központ hivatalos árjegyzése 1923. évi augusztus hó 28-án: Napoleon arany 68.800 K, angol font 89.800 K, dollár 19.600 K, francia frank 1141 K, német márka 0.5 f, olasz lira 865 korona, osztrák korona 28.25 f, román lei 95 K 50 f, cseh korona (szokol) 592 K — f, svájci frank 350 K, szerb dinár 206 K — f, lengyel márka 9.50 fillér. Zürichben 100 magyar koronáért 0.03 1/3 svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: Buday Barna.

Felelős kiadó: Meskó Pál.

Főszerkesztő: Meskó Pál.

Felelős szerkesztő: Héjji Imre dr.

Elbeszélés

Irta: NyáryAndor

(2. folytatás.)

Aztán kimentek a gyöpös tisztásra és leheveredtek a meleg fűre.

— Iliána — szólalt meg a legény s tenyerébe vette a leány kezét.

Iliána ragyogó szemeit ráemelte a legényre.

Balog András megsimogatta a leány kezét:

— Holnap vasárnap lesz. Elmegyünk a paphoz, beiratkozunk, aztán — ha te is úgy akarod — három hét múlva megesküszünk.

Belenézett a leány szemébe:

— Mit szólsz hozzá?

Iliána nem szólt, lesütötte a tekintetét, az arcát előntötte a rózsapír.

András elmosolyodott, nézte a pironkodó leányt, a szive megremegett a gyönyörűségtől.

— Három hét múlva megesküszünk — ismételte lágy hangon. — Olyan menyecske leszel, amilyen még nem volt ezen a széles tájon.

A leány felkacsintott.

András elkapta a kacsintást:

— Talán nem hiszed el? — kérdezte tréfásan.

Iliána leszakított egy fűszálat s incselkedve megdobta vele a leány arcát.

András átkarolta a leány derekát s a keblére vont.

Iliána odasimult az erős férfikebelre.

Aztán úgy maradtak, egyikök sem szólt, egyikök sem gondolkodott, csak nézték a tágasan elhúzódó völgyet és hallgattak...

Balog András törte meg a csendet nagysókára.

— Megvesszük a Pávelék földjét, veszünk egy tehenet, egy pár malacot, aztán megnádoztatom a háztetőt, hogy télire meleg legyen a fészünk.

Iliána közelebb csúszott a legényhez:

— Hajnalba, amikor a havasok tetején fölkel a nap, együtt jövünk a kukoricaföldre.

András arca fölragyogott:

— Aztán egy év múlva, ha az Isten is úgy akarja...

Iliánára nézett, elhallgatott.

Iliána elpirult.

András erősen a keblére szorította a remegő leányt:

— Hárman jövünk a kukoricaföldre!

Iliána ráhajtotta fejét a legény vállára, aztán boldog, édes-csendes érzés ringatta lelköket.

Majd fölálltak és lassan megindultak a bokros hegyoldalon...

Aztán András a lovak közé vágott, a pihent lovak vágatva száguldtak a falu felé és Boldogságfalu két lakója összesimult a repülő kocsin.

Griga Paraszkiwa megkapaszkodott a bokorba s úgy nézett a tovaröppenő kocsit után. A keble zihált, a teste remegett, a szemei égtek, mint a megbolygatott tűz.

Aztán kiegyenesítette meggömbült hátát, ökölbe szorította kezét s fölfenyegedett a kocsit után.

— Nyomorultak!

Szerette Balog Andrást, amint András szerette a ragyogó szemű kis Iliánát, amint Iliána szerette az erős Balog Andrást.

És most látott mindent, hallott mindent!

Ott állt a galagonyabokor mellé rejtőzve, amikor András megállította kocsiját a fordulónál, bokortól-bokorhoz szöke kísérté, amikor a hegyhátra kapaszkodott s kicsibe mulott, hogy fel nem kiáltott, amikor Iliánával összeölelkezett. Zúgott a feje, lüktetett a halántéka.

— Azt mondta, elmennék a paphoz. Hogy három hét múlva megesküsznek.

Szédült, támolygott.

— Megvesszük a Pávelék földjét... a malacokat... a tehenet... megnádoztatjuk a háztetőt, hogy télire meleg legyen a fészünk.

Elsápadt.

— Egy esztendő múlva, ha az Isten is úgy akarja... Sápadt arca lángra gyúlt.

— Nem!

Leroskadt a bokor mellé és sírva fakadt. Sokáig sirt, aztán fölemelte a fejét, fekete szemében zöld lángok égtek, elgondolkozott, majd lassan fölkel, megtörölte nedves szemhéját, aztán töprengve megindult a falu felé.

Rég volt, nagyon régen volt!...

Hat hosszú esztendő telt el azóta... Hat tél, hat nyár! Hatszor ébredtek az erdők és hatszor meghaltak a virágok...

A Pietros fehér feje mintha jobban megfehéredett volna...

A nagy erdők szabad levegőjét mintha elszívták volna... Boldogságfalu boldog lakói mintha szomorúkká változtak volna...

És Balog András nem ment el a paphoz és nem vette feleségül a ragyogószemű kis Iliánát.

Megdördültek az ágyúk, kaszáltak a géppuskák, összeroskadtak a békés kis viskók és folyt az özvegyek könnye, zokogott az árvák panasza.

És Balog András rohamra ment a Doberdón a taliánok ellen...

Aztán visszaérkezett a falujába... Kabátja egyik ujjja a zsebbe volt tűrve, hogy el ne kapja a szél, hogy ne lóbázza... Nem volt reá szükség, nem volt amit beledughatott volna, jó Balog András karját vállba szakította a talián golyó.

A mellén nagy sárga aranyérem csillogott:

«A hazáért!»

Hol van a haza, amelyért harcolt! Hol van a haza, amelyért vállba szakította karját a talián golyó?

Román katonák bitorolják. Román zászlókat lenget a Pietros szele.

Nincs haza... elveszett!

És Vitéz Balog András leroskad a padra és türte, hogy a melléről, azon az oldalon, ahol üresen lóg a kabátja ujjja, leszakítsák a nagy medáliát és türte, hogy a szemébe röhögtek a román katonák.

Egyetlen izma sem mozdult meg, csak a lelke fáj, csak az a keserű magyar szive vérzett.

Ha ki lehetett volna kerekíteni onnét az erős bordák közül és földhöz vágni, hogy ne fájjon, hogy ne dobogjon... Nem lehetett!

Házatlan Balog András magába roskadt, elvették a medáliáját, elvették az egyik karját... megcsúfolták, nyomorékká tették...

És most a román katonák az arcába vihognak! Csonka Balog András behúnyta a szemét, nem nézhette a röhögő katonákat. Félt...

PÁLINKAFŐZŐ

és egy darabból
Kalapált

vörösréz mosó- és
lekvárfőző-üstök
legjutányosabban kaphatók
NAGY IGNÁC cégnél
Budapest, Károly-körút 9. szám.
Alapítattatott 1884. Telefon: József 115-14.

Hangszerek
és
gramofonok
engedményes árban
HANGSZER-OTTHON
Fekete Mihály-nál
Budapest, József-körút 9. szám.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosan a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.

UJ SZABADALOM!

A Vladár-féle MORZSKA kézi kukorica-morzsoló. A kézfejre csatolva könnyen és gyorsan lehet vele morzsolni. A lemorzsolott szemek sértetlenek és vetésre alkalmasak. Kötőanyagoktól és magán gazdaságoktól. Kisebb és nagyobb alakban, jobb vagy bal kézre. Beszeresíthető: Vaskereskedések, „Hangya” és egyéb szövetkezetekben. Nagyban elárúsítás kizárólag viszonteladónak. Vladár-féle „Morzská” vállalat Budapest, IX., Kínizsy-u. 12., hol az érdeklődőknek a készülék használata készséggel bemutatattatik. Telefon: József 59-73.

Ruházati szükségletét

legelőnyösebben a

„HANGYA”

vidéki szövetkezetekben szerezheti be.

KAPHATÓ: Férfi- és női-ruhának való szövetek, fehérműre, agyalműre való chiffon, vászon, zephir, kanavász. Szabókelekek, kész fehérműek és felsőruhák, úgyszintén mindenemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműtárak.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

friss külső-beelső gummitak, láncok, pedálokat, nagyban gyári árban javításokat, nikkelezés és zománcolásokat mérnökünk felügyelete alatt készítenk.
LÁNG J. és FIA
Budapest,
József-körút 41. sz.

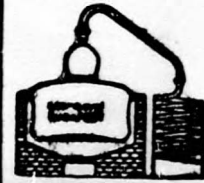

Árjegyzék ingyen.

BRILLIÁNSOKAT,

gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz
Szekely Emil Király- Tel.: József 105-35.
u. 51. (Teréz-templom m.)

PÁLINKAFŐZŐÜSTÖKET,

központi szeszüzemeket, mosóüstöket, valamint tejgazdasági eszközöket készírt és raktáron tart

Szemeyei Lajos
Fézműves, ószer és gépműhelye Budapest, IX., Remete-utca 34. szám.

DRÓTKERITÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ÉS HAMVAI
sodronyfonat és szita drótkészítőknél
Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám.
Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közelében.

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből.

RÉZALIC - RAFFIA - RÉZKÉNPOR
szab. Balaton-, Turul-
és Vermoral-rendszerek
szőlőpermetezők
szénkéneszők, hűtő és egy-
kezes kénporozógépek a legol-
csóbb gyártáson beszeresíthők
SZONTÁGH PÁL részár-
gyár (Cégtárolók Terézai Samu)
Budapest, IX., Öllár-út 10. sz.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálóekék, fűkaszálók,

marokrakó és kévekező aratógépek,
lógereblyék, kézi-járgányosok,
motoros- és gőzszéplőkészletek,
szecskavágók, répvágók, darálók,
morzsolók s minden egyéb gazda-
sági gép és szerszám a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál
szerezhetők be legjutányosabban.

Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett
Ingatlanforgalmi és Üzletértékesítő Irodája
Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint l.
Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

MRAVÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.
Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

Legjobban az jár, aki a

„VASÁRNAP”
ban hirdet!

ILIGS R.
puskaműves

Budapest, VIII., Vas-utca 15/b.
Elvállal mindennemű fegyver-
munkákat jó tállás mellett.

Vörösréz
pálinka-
főző-
üstök és

vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivételben
Máthé András rézműfűgyár, Újpest, Károly-
utca 11. Nyugatitól 11 villamossal. Telefon: 140-06.

Szakorvosi

rendelő vér- és nemibetegek
részére. Ezüst salvarsan-oltás!

Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Hungária-drótfonatok

a legolcsóbbak és legtekéletesebbek

Egyedüli
gyártója:

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII. ker., Öllár-út 48/27. szám.
Árjegyzék ingyen és bérmentve!
Rozsdásodás ellen kétszer kátrányozott (tűskés-
sodrony kilója 400 korona.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsiros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

Ne csak olvassuk, hanem terjesszük is a magyar gazdák és földművesek egyetlen napilapját az

UJ BARÁZDÁT és legszebb ké-
pes hetilapját a VASÁRNAP-ot!